

Mejstřík: Bez ekonomů se fakulta bohužel propadá do šedého průměru

Autor: Kristýna Pašková, Radovan Fišer | Datum: 9.10.2007 | Rubrika: [Rozhovory](#) | |
<http://social.ukmedia.cz/mejstrik-bez-ekonomu-se-fakulta-bohuzel-propada-do-sedeho-prumeru/>

S profesorem Mejstříkem jsme hovořili několik hodin a probrali mnoho atraktivních témat. Mezi ně patří viditelnost ekonomů na FSV, možnost přejmenování fakulty a bilance neekonomických oborů na poli vědecké práce... Jeho názor na kritiku a konkurenci je jasný. Podle něj na sebe musíme vztahovat ta nejpřísnější kritéria a naučit se akceptovat nejtvrďší kritiku.

Z čeho jste vycházeli při přemýšlení o jeho zavedení?

Univerzita Karlova na svém výjezdním zasedání deklarovala, že chce mít programy české i anglické. Na IES pravidelně studuje každý rok zhruba osmdesát zahraničních studentů, a to díky tomu, že asi 70 % magisterských a 30 % bakalářských předmětů je vyučováno v angličtině. Čím více toho pro zahraniční studenty děláme, tím víc jich sem přijíždí. Háček je v tom, že ten program je neplacený. Čím více my máme studentů ze zahraničí, tím více s nimi máme starostí, ale univerzita nám na to nijak nepřispívá.

Na FSV už ale dva placené magisterské programy existují.

Jeden z nich má na starosti pan Hnízdo, jmenuje se International Political and Economic Studies, druhý, Economics and Finance, garantuje IES. Žádný však není akreditován v USA, z čehož nejsou úplně happy ani východoevropští studenti. My bychom hrozně rádi přitáhli i čínské a americké studenty. K tomu je však třeba ona akreditace, jež však vyžaduje určitou práci a univerzitní prostředky, které se nám zatím nepodařilo získat. Už jsme ale začali ve spolupráci s [CERGE](#) připravovat akreditaci vskutku mezinárodního bakalářského i magisterského programu. Jejich schvalování bude ale na všech úrovních univerzity trvat nejméně rok.

A co cena programu?

Cena by měla být nižší než na britských školách. Ale zase si nemůžeme dovolit se podbízet, to nemá význam. Budeme konkurenceschopní. Nebráníme se ani promíjení školného a do programu se samozřejmě mohou zapsat i Češi a Slováci.

Proč je vůbec angličtina pro studenty tak důležitá?

Faktem je, že málokterá škola má tolik kurzů v angličtině jako my. Samozřejmě netvrdím, že všechny tyto kurzy jsou výborné a že jsou vyučovány perfektní angličtinou, ale už jenom samotný fakt, že se mluví anglicky, je důležitý. I výborní studenti z Matfyzu s tím mají problémy, třeba ti co nastoupili u špičkových mezinárodních konzultačních firem odchází po třech čtyřech měsících, protože nejsou schopni v angličtině systematicky přemýšlet, pracovat.

V MF Dnes vyšel v červenci článek od vás a od ředitele CERGE, ve kterém upozorňujete na opakované systémové chyby ve vytváření žebříčků kvality vysokých škol.

Ze 17 publikovaných příspěvků, které byly brány při vytváření žebříčku v potaz, jsou kromě dvou či tří všechny od ekonomů. Na základě těchto prací jsme byli vyhodnoceni jako nejlepší fakulta, ale přitom v komentářích nepadlo o ekonomech téměř ani slovo, což se nám zdá absurdní. Věc jsme urgovali u děkana, který se obrátil na zpracovatelskou agenturu. Ta řekla: ‘Vidíme název FSV, no tak jste filozofové.’

Média se orientují na instituce, které existují, to jest na fakulty. Problémem institutů na FSV pak nutně je, že nejsou viditelné. Naštěstí pro zájemce o absolventy viditelní jsme, stačí se podívat na naše sponzory - dvě největší banky, dvě největší utility, světová konzultantská společnost... a kdybyste viděli tu frontu, která se tady neustále uchází! Nedostatečně viditelní jsme ale pro uchazeče o studium, byť máme řadu pravidelných projektů na sebepropagaci. Snažím se v lednu, kdy se maturanti rozhodují o VŠ, mít interview v novinách, ale tahle

metoda je trochu absurdní. Cesta je jediná možná, a tu jsme již opakovaně diskutovali za účasti děkana a rektora. Do názvu se nějakým způsobem musí dostat slovo ekonomie.

Neměla by problémy viditelnosti institutů řešit příslušná místa na fakultě, například proděkan pro PR?

Řešil jsem to s ním, ale oni to berou tak, že jsme fakulta a že se tedy marketuje fakulta.

Myslíte tedy, že ekonomie nepatří pod křídla společenských věd?

Bere se to různě. Na řadě škol je to jako na [London School of Economics and Political Science](#) (LSE). V mnoha žebříčcích také máte zvláště společenskovední a ekonomické obory. Z mého hlediska se nyní jeví jako optimální mít název Fakulta ekonomických a sociálních věd nebo Fakulta sociálních věd a ekonomie po vzoru uváděné LSE, která má profil podobný jako FSV. A je to dáno také tím, že ekonomové mají jedno kouzlo pro každou univerzitu. Peníze totiž nejen spotřebovávají, ale i tvoří. Kdybych se vás kupříkladu zeptal, kdo sponzoroval minulé plesy FSV, tak to nejčastěji byli naši absolventi.

Jaká je aktuální situace ve věci přejmenování fakulty?

Zatím to je ve fázi ideového námětu a do té doby, než připravíme některé další podklady k této záležitosti, to nepovažuji za věc, která by ovlivnila život všech zúčastněných.

Ve škole se dokonce povídalo o rozdělení fakulty.

Rozumíte, v dlouhém časovém horizontu existuje řada variant a člověk si umí představit různé způsoby uspořádání. Já osobně jsem vždy byl zastáncem dvouoborového studia, zejména když jsme s kolegou Hlaváčkem IES zakládali. Realita se někdy vzdaluje mílovými kroky a život je pak úplně jinde. Je to jedna z úvah. Kdyby se navýšil počet studentů o tolik a tolik, kdyby se sem přihlásilo deset tisíc Číňanů, tak by to asi byla vyloženě aktuální věc, ale pojí se to spíše s CERGE. To si musí v dlouhém časovém horizontu vyřešit svůj status, což zatím řešíme pro někoho polovičatým řešením, připravujeme společné projekty. Akademický svět má svůj rytmus, který chci respektovat, a navíc jde o demokratickou proceduru a musím brát ohled na stanoviska svých kolegů, a to nejenom ekonomů.

Jaký je váš názor na směřování kurzu Úvod do ekonomie?

Úvody má podle našeho názoru učit člověk, který má jistou erudici. Učil to pozdější viceguvernér ČNB pan Kysilka, také já, později profesor Hlaváček. Problém, který vznikl, se týkal obrátů, které jsou mnohým cizí. Tak jsme zvolili jiné řešení a předmět svěřili docentu Půlpánovi, který kurz bude učit i příští rok.

Ani ten se však nevyhnul určité kritice.

V Sociálu byly samé negativní ohlasy, ale když jsem mluvil se studenty, tak ti byli spokojení. Co se dá od toho kurzu očekávat je to, že bude třeba se věc naučit. A je toho hodně. Základní učebnice ekonomie od Samuelsona má 2 tisíce stránek. Myslím se, že to je zcela přiměřené disciplíně. Rád bych slyšel stanovisko těch, co si nyní stěžují, za tři až pět let. To je doba, kdy za mnou chodí s tím, že jim například v novinách dali spravovat ekonomické stránky a oni nevědí, co dělat. Nebudu jmenovat, ale jsou to docela známí novináři, kteří si najednou uvědomují, že ekonomie není 1 z 50 kurzů, které musí navštěvovat, a ani to není mediální věda, ale je to věc, kterou se měli ve své době více zabývat. Jedinou výtkou, kterou jsem proto uznal, byla nestravitelnost grafů nebo některých výrazů s prvky matematiky. Proto jsme kurz posunuli jiným směrem.

FHS opouští Jinonice. Láká vás myšlenka minikampusu, např. v Jinonicích?

Tohle téma je zmíněno v Dlouhodobém záměru IES zveřejněném na webu. Již je vybrána firma, která provede analýzu prostorových potřeb FSV. Pokud dokážeme navýšit počet studentů, jak máme v plánu, bude tento problém stále akutnější.

Zmínil jste deset tisíc Číňanů. Myslíte to vážně?

Společně s Šanghajskou univerzitou připravujeme knihu o strukturálních změnách v Evropě. Číňané se neustále ptají na možnost spolupráce s námi a studia zde. Za teoretickou ekonomii jezdí do USA, my jim musíme nabídnout malinko aplikovatelnější programy. V Číně je po studiu ohromný hlad a my bychom tuto poptávku měli pomoci uspokojit. Na IES jsme velice rádi, když tu máme mezinárodní prostředí.

Je podle vás i fakulta jako celek schopná obstát v ostré konkurenci?

Když se spojí výstup IES a CERGE, tak vyjde nejlepší pracoviště mezi českými ekonomickými fakultami. O to víc nás mrzí, že naše pracoviště se v žebříčcích pravidelně neobjevuje, ačkoli není složité jej v nich z fakulty vyčlenit. Když to ale uděláte, tak v tu chvíli se fakulta propadá do hlubokého průměru. Když aplikujete měkčí kritéria, tedy nejen články publikované v impaktovaných časopisech ve světě, ale i sborníky a další, tak potom už čísla vychází lépe, to je třeba říci.

Podle vedoucí katedry mediálních studií Barbary Köpplové je pro některé součásti FSV prioritou spolupráce s blízkou kulturní oblastí. Z toho pak plyne problém nízkého impakt faktoru časopisů, ve kterých články vycházejí. Ne o všem je možné psát do amerických vědeckých periodik.

Já znám názor paní Köpplové a nesouhlasím s ním. I v ekonomii se najdou oblasti, kde slychám podobnou argumentaci. Uplatnit článek o severní Moravě také není úplně banální. Když to pojmeme jako analýzu teritoria, které se revitalizuje a které nazvete 'Revitalizace něčeho podobného, co je v Pensylvánii', tedy že věc dáte do správného kontextu, v tu chvíli vám články začnou vycházet i v USA. Jenže to stojí hodně práce, hodně čtení, hodně analyzování.

Myslím si, že když jste na špičkovém pracovišti, které má mít evropský, ne-li světový, dosah, tak musíte cílit tímto směrem. Nemohu si pomoci, ale když jsme na UK, nejstarší univerzitě ve střední Evropě, tak prostě musím cílit takto vysoko. Nemohu se spokojit se sborníky. My vydáváme časopis Finance a úvěr, na který sami sháníme finanční prostředky, a AUOCO (Acta Universitatis Carolinae oeconomica). A ani jedno není pouhý kanál pro umístování našich článků. Články jsou tam totiž anonymně recenzované a náklady s tímto vším jsou obrovské, protože my se o to musíme starat. Články píšeme v angličtině, zapojili jsme se do mezinárodních databází, to vše je nesmírně pracné. Jsem přesvědčen, že když se v tomto úsilí pohnou ledy i v té oblasti mediální, tak za chvíli tam těch příspěvků bude víc.

V rozhovoru se doktor Gregor vyjádřil o magisterském stupni na IES v negativním smyslu ("nic moc..."), zatímco bakaláře chválil. Řada studentů uvažuje o ročním magisterském studiu například ve Velké Británii. Co vy na to?

Na magistru píšete více esejů, které někdo posuzuje, méně chodíte poslouchat. Osobně si myslím, že magisterské studium např. financí má slušnou úroveň. Jsme ale malá škola. Potřebovali bychom se trochu smysluplně nafouknout. Podobně CERGE má řadu vynikajících profesorů vybíraných na světovém trhu a podle toho placených, ale má málo studentů. Myslím, že ideální kombinace je studovat u nás a vyjet na jeden či dva semestry do zahraničí. Naše nabídka je unikátní také v tom, že vyučujeme a zároveň žijeme v části světa, která není

úplně standardní, je na pomezí východu a západu a lidé zde jsou trochu jiní. Proto sem také přijíždějí studenti ze zahraničí, protože je to baví. A většina jich jezdí právě na magistra. Jsou to fakta, která vyvrací skrytou hypotézu ve vaší otázce, že magisterské studium za to nestojí. O něčem také vypovídá množství cen, které obdrželi naši absolventi. Ale nechci říct, že jsem spokojen! Nejsm spokojen, chci, aby to bylo lepší.

Zpětná vazba se nekonala minulý zimní semestr a v létě kolem ní byl zmatek. Nyní je zprovozněn modul Anketa v SIS. Co na to říkáte?

Zpětnou vazbu jsme na FSV jako první zavedli my ekonomové v roce 1992. Pak ji jedna paní proděkanka z našich řad rozšířila na celou FSV. Myslím, že návratnost dotazníků by zvýšila povinnost je vyplnit. Bez vyplnění dotazníků ke všem absolvovaným kurzům by se student nemohl zapsat do dalšího ročníku. Samozřejmě by bylo třeba dát to do studijního řádu, aby si studenti nestěžovali, což je ale komplikovanější operace. Je to sice krajní a docela ostrá varianta, ale celkem snesitelná.

V E-klubu je nová krev. Co od něj očekáváte?

Základním stavebním kamenem naší spolupráce jsou přednášky. Líbí se mi seznamovací kurz E-go. Hlavně doufám, že E-klub naváže na spolupráci se zahraničními. Napadají mě mikulášské besídky či sportovní turnaje. Jeden pokus už tu byl – F-klub. Samozřejmě jsem zvědav a těším se, co ukáže nová generace.

Podle mnohých byla kupónová privatizace v této zemi předem odsouzena k velkým potížím, vy jste na toto téma napsal nejednu knihu. Jak byste shrnul svůj názor na tuto problematiku?

Akademická sféra včetně mě poukazovala na problémy mnohokrát, např. na stránkách Respektu. Upozorňovali jsme, že privatizace bank měla být provedena dříve a fondy více regulovány; připomínky však nebyly vůbec vyslyšeny. Privatizace je taková, jaká se dohodla v demokratickém procesu, je politickým problémem a výsledkem politického jednání. V zásadě nikde to neproběhlo ideálně. Chyby byly, ale nebyla to žádná banánová republika.

Jak to vidíte s eurem a ČR?

Jako problém vidím to, že 90 % HDP eurozóny se tvoří v zemích, které už roky čekají na pozitivní změny ve svém vnitřním trhu. Je nejen třeba, abychom byli připraveni my, ale také, aby se nám před očima měnili dva tahouni, co v realitě určují podobu eurozóny. Myslím, že ve Francii, která má snad nejvíce zkostnatělý pracovní trh, lze za tuto situaci vinit kromě politiků i novináře, kteří často zobrazují například zahraniční pracovníky dost pokřiveně.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.

promoval v roce 1975 na VŠE, pracoval v Ekonomickém ústavu ČSAV a v roce 1990 odjel na rok na London School of Economics and Political Science. Hned poté se stal docentem a od roku 1993 zakládajícím ředitelem IES. V té době také spoluzakládal CERGE a později byl jeho výkonným ředitelem. V roce 1997 získal titul profesora bankovníctví a podnikových financí. Michal Mejstřík je ředitelem společnosti EEIP, která poskytuje poradenství ve finanční oblasti (fúze a akvizice, restrukturalizace, financování ad.).
